

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Tunaholmskolan

Läsår 2021/2022

Antagen
Mariestad
2021-10-20

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Tunaholmsskolan
Datum för antagande:	2021-10-20
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Tunaholmsskolan
Giltighetstid:	Lsåret 2021-2022
Tidpunkt för aktualisering:	Hösten 2022
Dokumentansvarig:	Rektor Emma Bohman

Innehåll

1. Inledning.....	5
1.1. Syfte.....	6
1.2. Ansvar.....	6
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	6
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	6
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	7
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	7
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	12
3.1 Metod/kartläggning	12
3.2 Kränkande behandling.....	12
3.3 Sexuella trakasserier	14
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	15
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	20
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	22
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	22
4.2 Medarbetares delaktighet.....	22
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	22
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	22
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	22
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	23
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	24
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	25
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	26
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	26
6. Referenser	26
7. Bilagor	27
7.1 Definitioner.....	27

7.2 Lagstiftning och styrdokument	28
7.3 Anmälningsskyldighet	30

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Tunaholmsskolans plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder (främjande)	Åtgärd uppfylls
Schemaläggning där faktorer som elevgruppers relationer påverkar schemapositioner framför allt kopplat till raster och luncher. Förtätning av schemat för att minska på antalet håltimmar samt återkommande granskning av schemaläggning för att följa elevflöden och beläggning i skolans lokaler.	Ja
Struktur-trygghets- och relationsarbete främst i nya åk 7 Genom checklista/stöd för handlingsplan (vad, hur, när, vem ansvarar)	Ja
Gemensamma överenskommelser/strukturer i arbetslagen följs.	Ja/till viss del
Föregående läsårs åtgärder (förebyggande)	Åtgärd uppfylls
Ordningsreglers syfte och funktion diskuteras med elever och presenteras vid föräldramöten under läsåret.	Ja, digitalt
Förtydligande för eleverna av mentors uppdrag och roll samt vem man kan prata med om sin skolsituation.	Ja
Värdegrundsarbete kring normer	Till viss del
Aktivt arbete för ett förbättrat språkbruk	Nej

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Under läsåret har vi haft 44 kränkingsanmälningar som mestadels har handlat om verbala kränkningar (48%) och fysiska kränkningar (32%). 2 anmälningar har varit kopplade mot diskrimineringsgrunderna (4%) men inga ärenden kopplade till sexuella trakasserier. Kränkningarna sker mest i allmänna utrymmen såsom korridor (40%) och skolgård, men även klassrummet finns representerat. Majoriteten av kränkningar sker i åk 7 (53%) därefter i fallande grad enligt ålder. I åk 8 har vi 27% av ärendena, och i åk 9 18% av ärendena.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Schemaläggning

Varje läsår så arbetar vi aktivt med schemaläggning dels för att bland annat minska antal håltimmar för eleverna vilket vi lyckades väl med men inte fullt ut. Under läsåret 20/21 har vi dock upptäckt att sena luncher ställt till det för framförallt våra årkurs 7 elever som upplevts trötta, oroliga och ofokuserade strax innan lunch. Tyvärr är det svårt för oss att ordna scheman som är optimala för alla utifrån organisatoriska förutsättningar, men något vi ändå behöver sträva efter i schemaläggningen.

Att schemalägga med utgångspunkt på trygghet och studiero har arbetats med som en främjande åtgärd i flera år på Tunaholmsskolan och ingår i organisationen. Med anledning av detta så kommer inte schemaläggning nämnas som en aktiv främjande åtgärd i Planen mot diskriminering och kränkande behandling för detta år.

Struktur-trygghets- och relationsarbete (arbetslaget)

Fungerande strukturer och ledstänger i elevhälsoarbetet, medvetet arbete med relationsskapande och tillsammansarbete i arbetslaget tillsammans med EHT och Trygghetsteamet är en framgångsfaktor. Tunaholmsskolan satsar medvetet på att samarbetet elev-lärare-arbetslag-EHT-Trygghetsteam-helhet i elevens lärande ska vara hållbart. Vi behöver dock följa flickornas resultat för kommunenkäten i åk 8, eftersom de visar något lägre resultat när det gäller känsla av trygghet med syftet att se om detta är en trend eller en tillfällighet för årets elevgrupp.

Under läsåret har vi fokuserat mycket på arbetet med struktur- och relationsarbete i arbetslagen. I samtliga årskurser har arbete skett med gruppstärkande aktiviteter och samarbetsövningar. I arbetslag 7 har man även jobbat med ett färgschema för att kartlägga studiero i klassrummen. Vidare har även en checklista för hur lektioner startar och avslutas använts i åk 7 för att kunna göra så lika för eleverna som möjligt då vi vet att likvärdighet och igenkänning skapar trygghet. Dock behöver vi bli bättre på att tolka och analysera resultaten av detta arbete samt konkretisera åtgärder utifrån det.

Generellt är personalens upplevelse att relationerna med eleverna är goda. Det finns genomarbetade rutiner och personalen arbetar medvetet med relationsskapandet. Detta styrks av att eleverna anger att de i hög grad (91% enligt skolenkäten på Tuna) känner sig trygga i skolan.

Trots redan goda resultat kommer vi att behålla och förfina arbetet runt strukturer, trygghet och relationsarbetet genom det främjande arbetet i denna plan.

Gemensamma överenskommelser i arbetslagen

Arbetslagens upplevelse är att gemensamma överenskommelser följs i hög grad men att bättre strukturer för uppföljning av dokumentationen behövs eftersom arbetet med detta i nuläget inte är synligt i kvalitetsverktygen. En möjlighet skulle kunna vara nedskrivna överenskommelser genom exempelvis checklistor/aktivitetslista i kvalitetsverktygen som checkas av vid elevuppföljningar eller riktat kvalitetsarbetet med trygghet och studiero.

Mentorstid vars tid används till värdegrundsarbete, klassråd och gruppstärkande aktiviteter.

Under mentorstid har vi arbetat med relationsskapande genom bland annat samarbetsövningar, gemensamma aktiviteter, enskilda samtal, diskussioner där elevernas åsikter och tankar dryftas. Mentorstiden ska användas med gemensam utgångspunkt inom arbetslaget för att fånga upp elevernas trivsel och mående, tankar kring undervisning, coacha eleverna i lärande och utveckling genom att lyssna in elevernas behov och nuläge. Mentorstiden har länge funnits med i vår organisation som del av det främjande arbetet och kommer även göra så framöver. Med anledning av detta kommer mentorstiden inte nämnas i planen som en aktiv främjande åtgärd i fortsättningen.

Det finns svårigheter att få styrfart på klassrådetstiden. Eleverna uppges vara ganska ointresserade, blir tysta eller inte dela med sig av sina åsikter. Lärarnas analys är att de brottas med att hitta engagemanget och intresset att nyttja sin möjlighet till inflytande via detta format. Man anger också att klassrumsklimatet påverkar om eleverna inte är trygga att prata inför varandra. Möjligen finns förklaringen i att eleverna i högre grad behöver tränas i att uttrycka påståenden och åsikter inför varandra samtidigt som förväntningarna på klassrumsklimatet kanske behöver tydliggöras. Lärarna som ledare i klassrummet behöver sätta ord på och tydliggöra det arbetsklimat och acceptans de anser ska råda i klassrummet. Klassrådetstiden är bara ett tillfälle för samtal i ett strukturerat förutbestämt format. Arbete behöver fortsätta i grupperna för att få ett öppnare samtalsklimat generellt och inte enbart kopplat till klassrådetstid. Därför kommer inte klassråd som format nämnas framöver i planen.

Reflektionen görs att elever är olika mogna för att ta till sig av värdegrundsarbetet. Det är viktigt att ta sig tid för bearbetning, reflektion och diskussion kring normer och värden och inte enbart stanna vid att visa ett filmklipp. Lärarna påtalar även behovet att ha en plan B för elever som har svårt att se syftet med värdegrundsarbetet eller tematiskt arbete. Men arbetet med normer och värden är inte något eleverna har möjlighet att välja bort till fördel för något annat.

Vår analys av detta är att vi har ett fortsatt arbete att göra i att i högre grad införliva normer och värden i den löpande ämnesundervisningen så att detta inte enbart berörs som separata inslag under mentorstid eller som schemabrytande aktivitet. Normer och värden kommer specificeras och arbetas vidare med i planens aktiva förebyggande åtgärder.

Medvetet innehåll i undervisningen och tänk i planeringar kopplat till kapitel 1 och 2 (Lgr 11)

Under vissa perioder har vi arbetat med värdegrundsarbete såsom t. ex. värderingsövningar om normer både under mentorstiden men även under vissa lektionspass. I samhällskunskapen årkurs 7 så har man pratat om identitet och hur det skapas. I åk 9 har man utifrån världsreligioner pratat om hur till exempel olika religioner ser på homosexualitet och kvinnans roll med mera. I åk 8 har man i biologin arbetat med området sex och sexuell läggning, I åk 8 har man även haft en alternativ prao där man jobbat med bland annat med normkritik kopplat till yrken och kön. I svenska har man valt texter som handlar om mobbing och kränkande behandling skrivna utifrån olika perspektiv. Diskussioner kring texterna har varit givande och det har funnits tid att få fördjupa sig och tänka långa tankar. Reflektioner har varit både på individ- och gruppnivå.

Vi kan se att vi har blivit bättre på att medvetet koppla innehållet i undervisningen till kapitel 1 och 2 i Lgr 11 men att fortsatt arbete med utveckling av detta behövs. Det finns en framgångsfaktor i att integrera värdegrundsarbete i vår dagliga undervisning för att normalisera och förändra invanda/inskränkta värdegrunder och åsikter. Detta kommer fortsatt att ingå i aktiva åtgärder i planen.

Vuxentäthet och närvaro i mellanrummen genom rast- värdschema.

Det har funnits organisation och schema för vuxennärvaron i mellanrummen. Dock har inte detta fungerat fullt ut i år då vi har varit kort om personal på grund av sjukdom under pandemitid och vikariebrist. Dock upplever vi inte någon direkt ökning av händelser och kränkingsärenden i skolan som föranlett åtgärder. Detta kan dels bero på färre elever i skolan på grund av sjukdom och att vi även i perioder bedrivit distansundervisning.

Vi kommer att behålla organisationen för vuxennärvaro i mellanrummen och har dessutom anställt ytterligare en socialpedagog delvis för det allmänna arbetet i mellanrummen (men även för det riktade arbetet med trygghet och studiero på individnivå). Vi kommer inte nämna vuxennärvaron i mellanrummen som aktiv främjande åtgärd framöver då även detta ingått i organisationen över tid.

Nya elever "tjuvstartar" och besöker skolan innan skolstart för att få en egen visning av verksamheten samt för att få prata om det som eventuellt oroar.

Trots pandemi så har vi kunnat erbjuda tjuvstart för de elever och vårdnadshavare som önskat. Upplevelsen från oss på skolan är att vi får än mer värdefull information om elevens behov och ett bra sätt att tidigt skapa relation till eleven och dess vårdnadshavare. Upplevelsen är också att tjuvstarten är uppskattade av både elev och vårdnadshavare men inget som vi har följt upp och därmed inte heller har konkret

dokumentation på huruvida tjuvstarten haft en god effekt för de som valt detta. Dock är våra tjuvstartamöten en del av vår organisation här på skolan och kommer att fortsatta erbjudas. Av den anledningen som kommer denna aktivitet inte ingå i planen framöver som en aktiv främjande eller förebyggande åtgärd.

Ordningsreglers syfte och funktion diskuteras med elever och presenteras vid föräldramöten under läsåret.

Vi återkommer ofta till att diskutera ordningsregler dels på utvecklingssamtalen eller när eleverna har brutit mot ordningsreglerna. Ordningsreglerna har även framförts i underlaget för det digitala föräldramötet. De diskuteras även mellan personal för att vi ska få ett gemensamt syn- och arbetssätt som gör att vi lättare kan upprätthålla de ordningsregler som är bestämt. I arbetslag 7 har man bland annat använt sig av färgkoder och självskattning för att utreda sitt eget arbete och kunna få till ett tryggt klimat i arbetslaget där man ska kunna lära sig av varandra. Vi ser att ett gemenast förhållningssätt är en framgångsfaktor som vi behöver arbetat vidare med så att vi får en lika tänk över hela skolan. Det fanns en ambition att besöka varandras lektioner för att observera varandra för att ytterligare dela framgångsfaktorer i undervisningen men det har inte varit görbart nu utifrån världsläget med en pandemi. Vi tar med oss ambitionen samt att en återkommande dialog förs om ordningsregler och i vilken grad de efterföljs på individnivå hos både elever och lärare. Vi behöver även fortsatt hålla i informationen och samtalet med elever och vårdnadshavarna om skolans ordningsregler för trygghet och studiero. Detta tas med in i aktiva främjande åtgärder.

Förtydligande för eleverna av mentors uppdrag och roll samt vem man kan prata med om sin skolsituation.

I samtliga årkurser har det förtydligats för eleverna om att all personal finns här för dem och kan hjälpa till med olika tankar och funderingar kring sin skolgång. Dock visar inte resultaten på skolenkäten att det fått någon effekt även om lärarna upplever att fler elever har vänt sig till dem (21 % av eleverna i årets skolenkät uppger att de inte anser sig ha någon vuxen på skolan som de känner sig trygg att tala med). En anledning till upplevelsen bland lärarna kan vara att Teams öppnat upp för att lättare ta kontakt med läraren genom exempelvis chattfunktionen där man dessutom kan ta kontakt utan andras elevers och kompisars vetskap. En annan orsak skulle kunna vara elevens tolkning av frågan. Att kunna vara trygg med vuxen på skolan tolkar de möjligen som att ha en förtrogen att ”öppna sig för” kring allt möjligt medan skolan vill säkerställa att eleverna vet vem de kan vända sig till med skolrelaterade bekymmer. I och med oförändrat resultat i elevernas upplevelse kommer vi att fortsätta arbeta med detta i planen.

Värdegrundsarbete kring normer

Utifrån vårt förebyggande arbete kring värdegrund så fortsätter vi att tänka normkritiskt i vår undervisning. I matematiken ger vi exemplar där namn är könsneutrala eller varierade familjekonstellationer. Vidare har vi pratat om normer i vår undervisning och hur de skapas och vem som bestämmer vilka normer som ska gälla. På mentorstiden har vi också utgått från olika teman där vi bland annat har tittat på film och diskuterat sexuell läggning. Sen tänker vi aktivt på att bemöta de eventuella frågor som dyker upp under en skoldag som handlar om värdegrund och normer så att vi kan få en diskussion när det känns som mest aktuellt. Som nämnts tidigare upplever vi att vi har fått bättre styrfart på att integrera värdegrundsarbete i vår dagliga undervisning som även forskningen visar på har bäst effekt. Det vi dock behöver bli bättre på är att prata om hur vi lär på olika sätt och även normalisera digitala hjälpmedel såsom ClaroRead och Inläsningstjänst så att detta inte blir ett motstånd och tillgängligt för alla. Värdegrundsarbetet med normer kommer att specificeras i aktiva åtgärder.

Aktivt arbete för ett förbättrat språkbruk

Vi har haft planerade aktiviteter som tyvärr inte har blivit av på grund av Corona och omställningen till distansundervisning. I skolenkäten ser vi dock att det är en fortsatt prioriterat arbetsområde då 63% av eleverna upplever att man på skolan inte använder ett vårdat språk. Det upplevs en skillnad mellan språkbruket eleverna använder i klassrummet och de som de sen använder i korridoren. En förklaring till detta kan vara att eleverna umgås på ett annat sätt under rasttid än lektionstid samt att det i klassrummet alltid finns en vuxen närvarande i klassrummet som får en förebyggande effekt. Utifrån detta verkar också eleverna medvetna om vilket språk som är accepterat och inte men väljer i vissa sammanhang ändå att använda ett språkbruk mellan sig som inte är vårdat. Detta är en iakttagelse som bör leda till fördjupad diskussion med eleverna om orsaken samt innebörden i orden som eleverna väljer att använda. Vidare ses det som en utmaning att orka reagera varje gång ett dåligt språkbruk används då var och varannan mening ibland innehåller utmanade ord. Arbetet med språkbruket kommer att specificeras i aktiva åtgärder.

Kränkningsärenden/diskriminering och sexuella trakasserier

Återkommande analys som stämt in de senaste åren är att kränkningsärenden blir färre med elevernas ålder och mognad. Resultatet tror vi även är kopplat till graden av relationsskapande som hunnit ske i grupperna, utifrån de risker vi identifierat inför detta läsår avseende nya och blandade elevgrupper.

Orsaker till de verbala kränkningarna är ofta ett socialt umgängessätt som är gränsöverskridande och kränkande i språkbruk som en del av det sociala samspelet. Detta märks även i elevenkäten där elevernas själva uttrycker att språkbruket på skolan inte är vårdat. 63% av eleverna har denna upplevelse. Vi ser ett fortsatt behov av arbete med att förebygga ett ovårdat och kränkande språkbruk.

Väldigt få ärenden (2 st) är kopplade till diskrimineringsgrund, och inga ärenden under läsåret har kopplats till sexuella trakasserier. Funderingar kring detta är om det råder en okunskap i vad som räknas som diskrimineringsgrund och sexuella trakasserier. Det är också oklart huruvida ett mörkertal finns i pojkars/flickors benägenhet att ”utstå” kommentarer och beröring av ovälkommen sexuell karaktär. Reflektionen är att vi behöver fortsätta arbetet med att informera och sprida kunskap kring normer och värden och begrepp kopplat till diskrimineringsgrunderna främst gällande kön och sexualitet. Elevenkäten visar att 37% av eleverna upplever att det inte finns acceptans för olika sexuella läggningar på skolan.

I år finns 0 kränkingsärenden kopplade till omklädningsrummen i idrottshallen. Detta kan vara en effekt av att idrottslärarna i år låser upp till hallen inför lektion och släpper in till omklädning vilket skapar ett större lugn från början med synlig vuxennärvaro. Vi har också uppmärksammat en ökning av kränkingsärenden som ska ha skett under lektionstid (i klassrummen) detta läsår jämfört med läsåret 19/20. Detta tror vi kan förklaras med den höga frekvensen av vikarieledda lektioner vi haft detta läsåret, men frånvarande ordinarie personal.

Arbetet med kränkingsärenden med fokus på diskrimineringsgrunderna behöver fortsätta. Fortsatt information, förklaringar och diskussion kring detta behöver ske med personal och elever. Arbetet kommer specificeras i främjande åtgärder.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsåret

3.1 Metod/kartläggning

Skolenkät bland eleverna, trygghetsvandringar, personals utvärderingsfrågor, arbetslagens kvalitetsverktyg, observationer och samtal, samt analys från föregående års plan är de metoder som använts för kartläggningen av risker och hinder i verksamheten.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
Nya och blandade elevgrupper	I skolstart i åk 7 möts nya och blandade elevgrupper samt nya elever och lärare i olika ämnen och situationer. I detta relationskapande kan det finnas risk för kränkningar och trakasserier. I sin lära känna-process kan det även finnas en osäkerhet kring den nya organisationen och skolmiljön.
Elever tar till negativa attityder/kränker eller trakasserar annan/andra elev/elever.	<p>Eleverna har friutrymme under skoltid bland annat vid rasttid och i omklädningsrum där vuxna inte alltid är eller kan vara närvarande. Det är ibland en utmaning för våra elever som i sin osäkerhet eller oförmåga tar till negativa redskap i det sociala samspelet. Det är en del av människors samvaro. I alla sammanhang där människor möts finns risk för konflikter.</p> <p>För att främja relationsskapandet och minska risken för kränkningar görs insatser inom ramen för trygghet och studiero. Dessa hinder och risker arbetas med enligt Tunaholmsskolans inarbetade organisation med vuxentäthet, rastscheman och främjande schemaläggning och specificeras inte längre i främjande åtgärder. Arbetet följs upp i kvalitetsverktygen för enheten.</p>
Vikarier och annan tillfällig personal	Vikarier har inte samma kännedom och relation till eleverna som den ordinarie personalen. Detta skapar en osäkerhet hos flera elever och i flera elevgrupper. Frekventa vikarier över en längre tid innebär högre risk för bristande trygghet och studiero samt kränkingsärenden.

<p>Likvärdigt arbete i personalgruppen</p> <p>När personal ibland inte lyckas hålla det som överenskommit faller de regler och rutiner vi satt för att säkra upp trygga elevgrupper. Utifrån detta så finns det då en risk att elever tar till negativa attityder samt att man ges utrymme att kränka och/eller trakassera annan/andra elev/elever.</p>	<p>Det kan finnas olika orsaker till svårigheter att upprätthålla samsyn/överenskommelser i personalgruppen, såsom tolkningar, upplevd arbetsbelastning, eller egna värderingar. Vi behöver fortsätta arbetet med att vuxenvärlden ska hålla ihop om det som överenskommit samt att regler och rutiner följs.</p> <p>Dessa hinder och risker kommer att arbetas med under läsåret genom Tunaholmsskolan aktiva främjande åtgärder.</p>
---	--

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Sexuella trakasserier</i></p> <p>Det finns alltid risker för sexuella trakasserier i miljöer där många ungdomar samlas. Men utifrån de kränkingsärenden som inkommit så har bara ett enstaka fall berört sexuella anspelningar.</p>	<p>En orsak till detta kan vara åldern på våra elever och att detta kanske är mer ett bekymmer hos lite äldre elever. En annan orsak kan vara en normalisering kring vissa beteenden där man inte uppfattar att det är sexuella trakasserier.</p> <p>Därför så tror vi att det finns ett mörkertal och ämnet behöver fortsätta diskuteras utifrån medvetet arbete kring normer och värdegrund.</p> <p>Arbete med diskrimineringsgrunderna (såsom sexuella trakasserier) kommer att ske under läsåret genom aktiva åtgärder (värdegrundsarbete).</p>

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Kön</i></p> <p>Könsrollerna i samhället riskerar påverka alla i stort och även till exempel läromedel och undervisning. Dels att man ofta utgår ifrån ett maskulint perspektiv men även att könsrollerna blir begränsande både för pojkar och flickor.</p> <p>Killar tar/har större talutrymme och plats i socialt samspel</p> <p>Risk för sämre studieresultat och mående, kanske främst bland pojkar.</p>	<p>Skolan arbetar aktivt med att använda sig av läromedel med mer likvärdig representation av könen. I de ämnen (och yrken) som är mer mans- eller kvinnodominerade, t ex trä- och metallslöjd, textilslöjd, hem-och konsumentkunskap väljer lärarna att lyfta fram hantverket i stället för personer. På skolan finns även ett aktivt samarbete inom slöjden då det är ett skolämne.</p> <p>På Tunaholmsskolan behöver vi fortsätta att arbeta med att diskutera orsaker till detta och hur vi kan hitta sätt, utifrån normer och värdegrund, som bidrar till att talutrymmet fördelas mer jämt mellan könen.</p> <p>Att pojkar tar ett större talutrymme i klassrummen är något som forskningen konstaterat sedan länge och ett resultat som består även i nutida studier även om flickors utrymme ökat något. Risk för sämre studieresultat och mående kanske främst bland pojkar utifrån betygsresultat och ett socialt umgängesmonster som i hög grad är normstyrt (utifrån kön och sexualitet) samt en uppfattad antipluggkultur i vissa grupper. Riktat fokus krävs för att skolan inte ska riskera bidra till att reproducera icke-önskvärda studieresultat.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Vi har ibland indelning av elever i traditionella tjej- och killgrupper vilket kan få konsekvenser för den enskilde eleven.</p> <p>Omklädningsrummen är uppdelade utifrån biologiskt kön som kille och tjej vilket kan få konsekvenser för den enskilde eleven.</p>	<p>Indelning av elever i traditionella kill- och tjejgrupper, samt traditionellt utformade omklädningsrum kan få konsekvenser för den elev som inte upplever sig falla inom dessa normer.</p> <p>Det är något vi behöver diskutera vidare utifrån könsnormer och ta hänsyn till när vi väljer att dela upp elever utifrån kön. I omklädningsrummen finns dock ett låsbart separat omklädningsutrymme som kan vara en</p>

<p>Läromedel utgår ofta från den heterosexuella normen.</p>	<p>möjlighet. I vissa omständigheter finns även möjlighet att använda separat omklädningsrum som vanligen används av läraren.</p> <p>Idag finns det mer läromedel som utgår ifrån ett mer normmedvetet perspektiv. Som skola arbetar vi aktivt med att välja ut de läromedel som visar på könsöverskridande identitet eller uttryck. Vidare ta eget ansvar inom sin undervisning att använda sig av normmedveten pedagogik.</p>
<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>Stereotypa föreställningar om etniska och religiösa grupper som eventuellt uttrycks på skolan samt inom media och läromedel. Dock visar skolans enkät på en upplevd hög acceptans för etnisk tillhörighet där 85 procent av eleverna svarar stämmer helt eller ganska bra på frågan ”På min skola accepteras alla oavsett etnisk bakgrund”</p> <p>Modersmålslärare och studiehandledare finns inte på alla språk i kommunen vilket kan få konsekvenser för den enskilde eleven.</p>	<p>Stereotypa föreställningar om olika grupper kan verka direkt eller indirekt diskriminerande på individen. Skolan är en del av samhället och omfattas av i stort samma normer som samhället i övrigt. Skolan måste därför aktivt arbeta för att medvetandegöra dessa normer samt arbeta för att motverka fördomar och stereotypa attityder kring olika etniska och religiösa grupper. Där ingår att kritiskt granska och diskutera hur människor och grupper presenteras och framställs i våra läromedel och i media.</p> <p>Goda resultat på skolenkäten gällande acceptans för etnisk tillhörighet kan delvis beror på att vi är en skola med stor variation på etnisk tillhörighet och olika religioner vilket då utgör normen på vår skola.</p> <p>Som skola erbjuder vi även studiehandledare och modersmålsundervisning, dock har vi ett problem när det gäller vissa språk eftersom det ibland inte finns någon modersmålsundervisare att tillgå i kommunen och rekrytering är svår.</p> <p>Trots goda resultat på skolenkäten så kommer diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet att ske under läsåret genom Tunaholmsskolan aktiva förebyggande åtgärder (värdegrundsarbete).</p>

<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Skolans verksamhet är inte anpassad utifrån tex. fastaperioder eller bönestunder som förekommer inom vissa religioner eller trosuppfattningar. Detta kan få konsekvenser för den enskilde individen.</p> <p>Det har i enstaka fall förekommit att elever använder ett negativt språkbruk kring religion eller annan trosuppfattning. Dock visar skolenkäten på Tunaholmsskolan höga resultat på frågan ”På min skola accepteras alla oavsett religion eller annan trosuppfattning” där 86 procent tycker att detta stämmer helt eller ganska bra.</p>	<p>Svensk skola anpassas efter kristen tro och svenska traditioner vilket sätter ramarna för möjligheterna att anpassa verksamheten till andra trosuppfattningar och religioner. Detta kan ibland skapa svårigheter för elever med annan religion eller trosuppfattning. Som t ex vid Ramadan där elever upplevs orkeslösa och har svårt att prestera i skolan. Dock har vi möjlighet för elever med behov av att få be under skoltid att använda sig av vårt vilorum till detta samt erbjuder anpassad kost under skollunchen.</p> <p>Skolan är en del av samhället och omfattas av i stort samma normer och hyser samma fördomar som samhället i övrigt. Skolan måste därför aktivt arbeta för att medvetandegöra dessa samt arbeta för att motverka fördomar och stereotypa attityder kring olika religioner och trosuppfattningar. Där ingår att kritiskt granska och diskutera hur människor och grupper presenteras och framställs i våra läromedel och i media, samt arbeta kring språkbruk och tydliggöra ramarna för vad som är accepterat och inte.</p> <p>Godas resultat på skolenkäten gällande acceptans för olika religioner eller trosuppfattning kan dels beror på att vi är en skola med stor variation på etnisk tillhörighet och olika religioner vilket då utgör normen på vår skola</p> <p>Trots goda resultat kommer arbete med diskrimineringsgrunden religion eller annan trosuppfattning att ske under läsåret genom Tunaholmsskolan aktiva förebyggande åtgärder (värdegrundsarbete).</p>
---	---

<p><i>Funktionsnedsättning</i></p> <p>Klassrummen i nuvarande fysiska utformning ger inte alltid en lärmiljö som passar alla. T.ex. har alla klassrum inte tillgång till grupprum och det finns inte hissar till alla lokaler på skolan. Av skolenkäten framgår dock att 88 procent tycker att utrymmena är anpassade så att alla elever har tillgång till de olika lokalerna trots eventuella funktionshinder.</p> <p>Utbildningen är inte alltid utformad så att alla elever kan tillgodose sig den.</p> <p>Det finns bra digitala hjälpmedel men används inte alltid av eleverna då man inte vill ”sticka” ut. Variation på lärarnas förtrogenhet med de olika digitala verktygen påverkar också graden av tillämpning i undervisningen.</p>	<p>Tunaholmsskolan är byggd på 60-talet med olika tillbyggnader och renoveringar genom åren. Byggnaden i sig och undervisningslokalernas utformning sätter vissa ramar för hur vi kan utforma utbildningen vilket ibland försvårar möjligheten att säkerställa en tillgänglig utbildning för alla. Men trots gammal skola upplever eleverna i hög grad att utrymmena är anpassade för deras behov.</p> <p>När det gäller undervisningens kvalitet och tillgänglighet beror detta på många faktorer såsom skolans organisation i stort, samt lärares utbildning, erfarenhet och kompetens. Därav är ett av Tunaholmsskolans huvudsakliga utvecklingsområden under året att skapa en tillgänglig utbildning för alla elever. Detta genom att bland annat själv som pedagog utbilda sig i de olika digitala verktygen som finns samt att normalisera verktygen för eleverna så att förstår vitsen av dem och att alla lär sig på olika sätt. Detta arbete sker inom ramen för skolans kvalitetsarbete och lärgrupper under läsåret och är därför inget aktivt fokusområde inom ramen för planen mot diskriminering och kränkande behandling under läsåret 21/22.</p>
<p><i>Sexuell läggning</i></p> <p>I språkbruk bland elever använder man ibland sexuell läggning som ett skällsord (bög, homo, osv). Vidare påvisar trygghetsenkät gjord bland eleverna att det finns en bristande acceptans för annan sexuell läggning där bara 63 procent upplever att detta stämmer helt eller ganska bra.</p> <p>Begränsande normer kopplat till sexualitet och kön.</p>	<p>Användningen av kränkande språkbruk kopplat till sexuell läggning beror i hög grad på normer kopplade till maskulinitet. Detta språkbruk är också vanligare bland pojkar som del i kommunikationen i sitt sätt att umgås.</p>

<p>Läromedel utgår ofta från den heterosexuella normen.</p> <p>Upplevelsen hos pedagoger är att man saknar kunskap om HBTQ frågor</p>	<p>Skolan är en del av samhället och omfattas av i stort samma normer och hyser samma fördomar som samhället i övrigt. Skolan måste därför aktivt arbeta för att medvetandegöra och problematisera normer generellt och i synnerhet normer kopplade till maskulinitet och sexualitet för att komma tillrätta bland annat med kränkande språkbruk.</p> <p>Idag finns det mer läromedel som utgår ifrån ett mer normmedvetet perspektiv. Som skola arbetar vi aktivt med att välja ut de läromedel som visar på olika sexuella läggningar. Vidare ta eget ansvar inom sin undervisning att använda sig av normmedveten pedagogik.</p> <p>Arbetet med diskrimineringsgrunden sexuell läggning kommer att ske under läsåret genom Tunaholmsskolan aktiva åtgärder (värdegrundsarbete).</p>
<p><i>Ålder</i></p> <p>Några hinder eller risker har inte uppmärksammats kring ålder.</p>	<p>Beror detta på att det inte finns några eller har vi svårt att tolka diskrimineringsgrunderna ålder. Trots att inga risker eller hinder har uppmärksammats så kommer diskrimineringsgrunden ändå att lyftas i Tunaholmsskolans förebyggande och främjande värdegrundsarbete.</p>

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Tunaholmsskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Ytterligare en socialpedagog har anställts med anledning av elevers konstaterade utmaningar i socialt samspel i friutrymmen på skolan, samt med anledning av årligen återkommande utmaningar i och med nya grupp- och elevkonstellationer vid start på högstadiet.	Anställd från våren 21. Följs upp inom ramen för kränkingsärenden, enkäter om trygghet i varje terminsslut och samtal med elever och personal om upplevd arbetsmiljö och trygghet.		rektor
Följa upp vikariers arbete på skolan och i den mån det är möjligt aktivt välja vikarier utifrån deras framgång i mötet med skolans elever.	Kontinuerligt		rektor och biträdande rektor med lärares hjälp
Skolans dokumentationsredskap i form av bland annat kvalitetsverktyget omarbetas för att underlätta ansvarstagande, röd tråd och transparens i överenskommelser och aktiviteter samt analys av dessa för att främja likvärdigt arbete i personalgruppen och inom arbetslagen.	Påbörjas i skolstart och följs upp i arbetslag och med skolledning samt på angivna datum för kvalitetsarbetet vecka 35, 39, 44, 51 1, 11, 18. 24		rektor och biträdande rektor, arbetslag
Diskrimineringsgrunderna berörs i ämnesundervisningen.	Löpande i ämnesplaneringar		Ämneslärare
Ordningsreglerna används mer aktivt i samtal med elever på skolan vid mentorssamtal, utvecklingssamtal eller vid behov vid samrådsmöten och utredningar vid kränkningar. I arbetslaget diskuteras upprätthållandet av ordningsregler som del av elevuppföljningsarbetet på arbetslagstid för samsyn kring hantering och konsekvenser för struktur och likvärdigt bemötande av elever/elevgrupper.	Löpande vid angivna tillfällen		Mentor, ämneslärare, socialpedagoger, Eht och trygghetsteam. Arbetslaget

Planerade förebyggande åtgärder på Tunaholmsskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
<p>Gemensam dragning av elevhälsan om antipluggkulturens påverkan samt maskulinitetsnormens koppling till kränkningar, måluppfyllelse, mående. Skapa grund och plattform för vidare arbete.</p>	<p>Vecka 42</p> <p>Löpande uppföljning i kvalitetsverktyg på avstämningar vecka 35, 39, 44, 51 1, 11, 18. 24</p>		<p>Skolkurator biträdande rektor</p> <p>Lärare</p>
<p>Elevhälsan lotsar och samarbetar närmre med lärare i planering av det normkritiska arbetet med extra fokus på hetero- och maskulinitetsnormen.</p>	<p>Vecka 47</p>		<p>Skolkurator biträdande rektor</p>
<p>I mötet med elevgrupperna kommer lärarna arbeta utifrån framgångsfaktorer för att utmana normer. Kopplat till socialt samspel, talutrymme, språkbruk eller annat som påverkar lärandet.</p>	<p>Löpande under läsåret 21/22</p> <p>Genomförande och uppföljning sker i kvalitetsverktyget på avstämningar vecka 35, 39, 44, 51 1, 11, 18. 24</p>		<p>Lärare i samarbete med förstelärna och socialpedagoger</p>
<p>Arbetslagen avsätter tid i sina klasser för diskussion och arbete i klass om språkets betydelse för trygghet och social samvaro och konsekvenser av kränkande språkbruk.</p> <p>Exempelupplägg, dokument och planeringsförslag finns för lärare</p> <p>Grundläggande löpande åtgärder mot kränkande språkbruk och för att främja trygghet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - personal säger till direkt när man hör elever använda kränkande språkbruk. - förklara och resonera med elever om varför vi inte använder kränkande språkbrukens ”på skoj” - personal säger ifrån och avbryter skojbråk mellan elever direkt om det påträffas. - personal ansvarar för sina rastvärdstider enligt schema. 	<p>Under läsåret senast mars 2022 med uppföljning i arbetslagens kvalitetsverktyg</p> <p>Löpande</p>		<p>Lärare och skolkurator</p> <p>All personal</p>

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

De två planerna, årlig plan mot kränkande behandling samt likabehandlings-plan mot diskriminering och trakasserier, sammanförs i ett dokument i enlighet med riktlinjer från BEO. <http://korta.nu/n75r4> . Planen har upprättats och förankrats genom dialog i olika forum.

4.1 Barns/elevs delaktighet

Eleverna är delaktiga i planen genom bland annat elevskyddsombudens delaktighet i skyddsronder och trygghetsvandringar på skolan, samt resultatet av de trygghetsenkäter alla elever besvarar. En förenklad version av planen presenteras sedan i alla klasser och eventuella synpunkter och kommentarer diskuteras i klasserna.

4.2 Medarbetares delaktighet

Personalen¹ utvärderar innevarande plan i slutet av vårterminen. Utifrån utvärdering och analys sätts nya mål upp för arbetet mot diskriminering och kränkningar. Rektor tillsammans med biträdande rektor och kurator upprättar en ny plan med utgångspunkt i dessa mål. I början av höstterminen diskuteras och kommenteras planen av personalen och utifrån den diskussionen fastställer rektor ny plan.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Vårdnadshavare erbjuds möjlighet att diskutera och kommentera innehållet i planen under föräldramöten. Planen läggs också ut på Infomentor där möjlighet till återkoppling och kommentarer finns.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Ytterst ansvarig för att inga elever eller vuxna på skolan diskrimineras, kränks eller trakasseras är rektor. Det operativa arbetet leds av biträdande rektor på delegation av rektor. För att uppnå målet att alla behandlas väl och lika behöver alla på skolan känna ansvar för att uppmärksamma och rapportera diskriminering och kränkning. Eleverna gör det efter förmåga, för de anställda vuxna är det en skyldighet.

¹ Lärare, elevassistenter, resurspedagoger, fritidsledare, professioner i Elevhälsoteamet, skolrestaurangens personal, lokalvårdare, vaktmästare, rektor, biträdande rektor

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/ information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela elevers mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda elever (använd gärna dokument ”Samtalsmetodik vid kränkingsärende”).	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera kort i berörda elevers loggar om händelsen och om det som överenskommit.	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda elever. Berätta om händelsen och hur skolan hanterat det samt dokumentera kort samtalet i berörda elevers loggar.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/ information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning till rektor via Draftit ² . Anmälan görs genom att klicka på ”verktyg och länkar” på Navet ”Kränkingsanmälan barn/elev”.	All personal
2.	Informerar berörda elevers mentorer.	All personal

² Draftit är ett digitalt dokumentationssystem

3.	Informera berörda elevers vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att skolans Trygghetsteam kommer att utreda kränkningen enligt rutin. (se plan mot diskriminering och kränkande behandling punkt 5.2)	Mentor
4.	Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Mentor/arbetslag
5.	Samtal med berörda elever om kränkningen.	Trygghetsteamet i första hand, eventuellt efter delegering mentor eller annan pedagog.
6.	Åtgärder/insatser sätts in.	Trygghetsteam
7.	Samtal med berörda elevers vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Trygghetsteam
8.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Trygghetsteam/mentor /annan pedagog
9.	Om kränkning upphör avslutas ärendet.	Trygghetsteam
10.	Om kränkning inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Trygghetsteam

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Elev/personal meddelar rektor, vårdnadshavare eller annan personal att elev blir kränkt av personal.	Elev/personal

2.	Samtal med berörd elev och personal om kränkningen.	Rektor
3.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen och dokumentera samtalet.	Rektor
4.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
5.	Åtgärder/insatser sätts in.	Rektor
6.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
7.	Om kränkning upphör avslutas ärendet.	Rektor
8.	Om kränkning inte upphör kontaktas grundskolechefen eller personalenheten.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/ information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ³ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera grundskolechef

^{3,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera grundskolechef

5.6 När verksamheten⁴ diskriminerar barn/elev

Informera grundskolechef

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

^{4,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar

på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglare verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

(Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.